

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak petek.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 5:44 K, za pol leta 2:72 K, za četrt leta 1:36 K; za Nemčijo za celo leto 5:96 K, za pol leta 2:98 K, za četrt leta 1:49 K; za Ameriko za celo leto 7:28 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petletna vrstica 20 vin. za enkrat; 16 vin. za dvakrat; 12 vin. za trikrat; večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

71. številka.

V Ljubljani, v petek, dne 2. avgusta 1907

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne posiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Jurčičev trg, številka 31.

Izjava.

Z ozirom na dejstvo, da se še ni prijavilo dovoljno število naročnikov, in ker je državni zbor na jesen odgojen, sklenil je izvrševalni odbor jugoslovanske socialno-demokratske stranke pričeti s trikratno izdajo lista na teden šele dne 1. oktobra t. l. Z ozirom na ta sklep se pozivljajo vsi sodrugji, naj neumorno skrbijo za to, da bo trikratno izdajanje lista od 1. oktobra t. l. naprej brez finančnih težkoč.

Uredništvo in upravništvo
„Rdečega Prapora“.

Deželni zbori.

Česka socialno-demokratska stranka se pripravljala na odločilen boj za splošno in enako volilno pravico za deželni zbor in je že začela s pripravami. V parlamentu so njeni zastopniki napovedali, da ne odnehajo od te zahteve za nobeno ceno, tudi če bi moral biti boj ožrejši, nego je bil za državnozbornsko volilno reformo. Ker je vlada, kakor znano, večkrat izjavila, da ne misli na splošno in enako volilno pravico za deželne zbornice, je pričakovati, da se ta boj uresniči. Za vlado sicer ne bi bilo nič hudega, ako bi se še pravočasno spomnila na pamet in se postavila na edino logično stališče, da veljajo za deželni zbor, kar velja za centralni parlament. Tak slučaj smo vendar doživeli z Gautschem, ki se je najprej z vsemi štirimi branil splošne in enake volilne pravice za državni zbor in je vendar sam predložil načrt volilne reforme. Ako to ni škodovalo Gautschu, ne bi ubilo Becku. Toda za sedaj je malo upanja, da se baron Beck izpreobrne in ker je znano, da češki socialni demokratje ne napovedo ničesar, česar ne mislijo izvršiti, smo lahko pripravljeni na velikanski boj.

Z nemškimi socialisti na Češkem so se že dogovorili, v nedeljo so priredili v Pragi več shodov in začetku bode sledilo nadaljevanje.

Če je pa splošna in enaka volilna pravica potrebna za praški deželni zbor, se lahko reče z mirno vestjo, da je za ljubljanskega, goriskega i. t. d. ravno tako, ali pa še bolj potrebna. Vrhutega so pa pri nas težave manjše nego so na Češkem.

V slovenskem časopisju je opaziti neko popustljivost glede tega vprašanja, ki ne more nikogar razveseliti. „Mi stojimo na stališču splošne in enake volilne pravice; ali če pravi vlada, da je za sedaj ne mara vpeljati v deželnih zborih, naj se uredi volilna reforma vsaj tako ali tako;“ to se ponavlja venomer pri liberalcih in pri klerikalcih. Napačna bi bila ta taktika tudi tedaj, ako cela dežela ne bi imela toliko moči, kolikor je ima vlada, kajti dajalo bi se s tem ministrstvu in deželnemu predsedstvu po nepotrebnem pogum. Ali nerazumljivo nam je sploh, zakaj naj bi zlezli v kozji rog pred vlado. Izgovor, da veleposestniki v kranjskem deželnem zboru lahko preprečijo vsako volilno reformo, vendar ni tako krepak, kakor se

kaže. Spomniti se je treba, da je bila večina zadnjega državnega zbora sovražna enaki volilni pravici in končno je vendar ta večina sklenila volilno reformo. Ko so lani liberalci v deželnem zboru predlagali resolucijo, naj se vpelje splošno in enako volilno pravico za državni zbor, češ da je to predpogoj za tako deželno volilno pravico, je grof Barbo sam vprašal liberalce: „Wie wäre es, wenn wir für Ihre Resolution stimmen würden?“

Ako se stvarno presodi položaj, se lahko izpozna, da tudi kranjski veleposestniki nimajo tehtnega vzroka, upirati se splošni volilni pravici. Veleposestniških interesov na Kranjskem se sploh ne da primerjati z onimi na Češkem. Nasi veleposestniki so v primeri s Schwarzenbergi, Fürstenbergi, Lobkoviči i. t. d. komaj boljši kočarji in njih gospodarski interesi bodo v kranjskem deželnem zboru, v katerem bo tudi po volilni reformi dovolj agrarcev, vedno zadostno zastopani. Verjetno je pa, da se Barbo in kompanija ne upirajo enaki volilni pravici kot veleposestniki, temveč kot Nemci. Boje se pač, da bi izgubili Nemci tedaj vsako zastopstvo. In to je stvar, o kateri se vsekakor lahko govori.

Da je kakršnakoli volilna reforma neizogibna, razumejo tudi naši fevdalci. Naj je že taka ali taka — na vsak način mora povečati število slovenskih poslancev tako, da tudi sedanja veleposestniška kurija ne more preprečiti sklepov. Recimo, da se ustanovi četrto kurija z desetimi mandati, postane razmerje med Slovenci in Nemci v zbornici tako, da poslednji pač lahko z argumenti zagovarjajo svoje stališče, več pa tudi ne. To se pa z dvema poslancema ravno tako stori kakor z desetimi.

Ne veleposestnikom, temveč Nemcem priznati primerno zastopstvo v deželnih zbornici, ako je njih število zadostno, pa gotovo ni nič hudega. To se lahko doseže s proporcionalnim zistemom, ki bi bil na Kranjskem že zaraditoga najpravičnejši, ker so v deželi tudi gospodarske manjšine, ki lahko zahtevajo primerno zastopstvo, a bi ga le s proporcijo lahko dosegle. Tak zistem bi bil tudi v interesu manjših mest, trgov in industrialnih krajev, ki bi se sicer v agrarnih volilnih okrajih izgubili, ali pa bi se moralo skovati zanje nenaravne okraje.

Na vsak način je popuščanje v vprašanju splošne in enake volilne pravice neumestno. Klerikalci in liberalci so moralno zavezani, da branijo stališče, ki so ga sami zavzeli v deželnem zboru, z vso močjo. Samo, če ostanejo dosledni, lahko upajo, da jih bode v tem boju podpiralo tudi delavstvo.

Tega stališča pa tudi z ozirom na druge dežele, v katerih prebivajo Slovenci, ne smejo zapustiti. Na Goriskem, na Štajerskem, na Koroškem, v Trstu, v Istri ne pridejo Slovenci nikoli do pravičnega zastopstva brez splošne in brez enake volilne pravice. Ako popuste na Kranjskem, tedaj oteščajo delo po sosednjih deželah, ker se bo vlada sklicevala na analogijo. Takih spak, kakršna je bila zadnja goriska volilna reforma, pa ne potrebuje ljudstvo ne na Goriskem, ne na Kranjskem. Na to naj mislijo deželnozbornski poslanci.

Državni zbor.

Poslanci so na počitnicah; centralni parlament je prekinil svoje delovanje do jeseni. Letno zasedanje je bilo sicer kratko, vendar pa je zadostovalo, da si je mogoče napraviti precej zvesto sliko o zbornici, katero sta spremljala ob njenem se-

stanku velikansko upanje in nenavaden strah. Med zagovorniki splošne in enake volilne pravice je bilo nekaj takih, ki so pričakovali čudeže, misleči, da se lahko razmere izpremenijo kar čez noč. V nasprotnem taboru so bili posamezni postenjakoviči, ki so se tresli strahu, da bi delovala splošna volilna pravica kakor vesoljni potop.

Obojih mišljenje je bilo nestvarno. Zbornica, ki je prvič izvoljena na podlagi nove volilne pravice, ne more biti idealno zastopstvo avstrijskih narodov in slojev, ker uplivajo na njeno sestavo še nekateri drugi pogoji, ne le volilni zakon; mora pa biti boljša od prejšnjih, ker je odgovornost poslancev drugačna, nego je bila v kurialnem parlamentu. Kratko zasedanje, ki je pravkar končano, potrjuje to dejstvo v vsakem oziru.

Ze ob času volitev se je lahko vedelo, da bode moral novi parlament imeti napake, katerih se reši sele s časom. Volilni zakon da državljanom lahko pravico, da volijo, ne more pa jim dati tiste politične zrelosti, ki je potrebna, da bi porabili svojo pravico na najboljši način. Ali če so dosegli poljski zlahčiči večje uspehe, nego bi jih želi brez znanih galiskih sleparij in če so Slovenci poslali takorekoč same klerikalce v državni zbor, se ne more tega pripisati splošni volilni pravici. Pri nas imajo klerikalci pač še največ upliva na ljudstvo in bolje je, da se to pokaže, kakor pa da bi slepili sami sebe. Gotovo je pa tudi, da postane splošna in enaka volilna pravica prej ali slej močno sredstvo ravno v boju zoper klerikalizem; kajti le trajna raba te pravice bode politično vzgojila ljudstvo.

Blagodejni uplivi novega volilnega reda so se pokazali takoj pri sestanku zbornice v prestolnem govoru, ki se je bistveno razlikoval od podobnih izjav starejših vlad. Baron Beck pač ni izmesen iz drugega testa, nego so bili večinoma avstrijski ministrski predsedniki in tudi on ne bi bil vtil za kurialni parlament toliko socialno-političnega olja v prestolni govor. Dokler je bila volilna pravica privilegij višjih slojev, se ni zdelo nobeni vladi potrebno, pobijati socialno demokracijo s socialnimi reformami. S takim bojem smo tudi sami lahko zadovoljni, kajti postene socialne reforme morajo okrepčati delavski razred in čim je krepkejši, tem odločnejše se bode tudi bojeval za svoje najvišje cilje.

Ali ko je dal zbornični predsednik poslancem slovo do jeseni, so takoj zatarnali razni časopisi nad parlamentom, češ hujše je, nego smo se bali. To stokanje je povzročilo v prvi vrsti narodno vprašanje. „Upali smo, da izgine narodni prepir iz nove zbornice, a ravno socialni demokratje so ga zavlekli vanjo“ — to je refren, ki se ponavlja v nestetih člankih o položaju. In površni opazovalec bi skoraj pritrdil tem jeremijadam. Ali bil bi zelo površen.

Socialnim demokratom je res na tem ležeče, da izgine narodno vprašanje iz politike te mnogojezične države. Ali razlika med nami in onimi čudnimi idealisti je ta, kako se to doseže. Kakor vsaka stvar, mora imeti tudi mir podlago. Ako se po luži ne brska, se luža se ne izpremeni v jezero. In narodni prepiri ne bi bili odstranjeni, ako bi socialni demokratje molčali o njih. Da se jim napravi konec, je treba narodno vprašanje rešiti. To je namen socialno-demokratskih akcij, ki se seveda razlikujejo od meščansko narodnih, deloma sovinskičnih, deloma demagogičnih nastopov.

V tem oziru se je vsekakor v novem parlamentu obrnilo na bolje. Ze to, da se ne govori v

nenemskih jezikih za stene, temveč da pridejo tudi slovanski in italijanski govori v zapisnik, je velik napredek; še večjega pomena pa je, da se lahko stvarno govori o kulturno-narodnih zahtevah, ne da bi se vsaka taka debata takoj spaciila v komedijo.

Pač pa ni nič vesel položaj glede splošno kulturnih vprašanj. Strah pred socialno demokracijo je pograbil meščanske stranke tako močno, da so vse zbegane pozabile na svoje programe in na obljube iz volilne dobe. Parlament, ki ima precej močno protiklerikalno večino, je jadral doslej popolnoma za klerikalci in ni se čuditi, da so krščanski socialci kakor pijani in da se sanja Geßmanu o vodstvu vseh meščanskih strank. Malodušnost buržoaznega liberalizma se je pokazala že pri volitvi predsedništva. Pozneje so krščanski socialci kakor Bielohlawek lahko z najbedastejšimi in najpredrzejšimi «dovtipi» napadali vso moderno kulturo in če ne bi bil vstal češki profesor Masaryk, da zavrne dunajskega nevedneža, bi bili liberalci molče pogoltnili najostudnejše psovke. Značajnost seveda ne igra nobene vloge pri krščansko-socialni družbi; to priča najbolje njih zveza s poljskim kolom. Dočim so se prej z vso usiljivostjo ponujali poljski ljudski stranki in Rusinom, so jih hladnokrvno izdali in so se združili s stantiki, ko so prišle galiske volitve na dnevni red. Po imenu igrajo krščanski demagogi še opozicijo, v resnici se pripravljajo prav premeteno na to, da postanejo vladna in vodilna stranka. Meščanske liberalne stranke jim pa doslej gladijo pot.

Jesensko nadaljevanje zasedanja mora pač kmalu izjasniti položaj. Za delavstvo najvažnejšega vprašanja o starostnem zavarovanju se ne bode moglo predolgo zavlčati. Ako bi imela vlada take namene, ji stopi socialno-demokratska zveza odločno na prste. Tedaj se mora razkrinkati tudi Luegerjeva donkihoterija, ki jo uganja s cesarskim jubilejem. Kakor znano, predlaga krščansko-socialni glavlar, naj določi vlada pri tej priložnosti sto milijonov kron za starostno zavarovanje. Navidezno je to sila prijazno delavstvu, v resnici pa je prav navadna komedija. Po Luegerjevem načrtu naj bi vlada naložila tistih sto milijonov v papirjih, obresti pa naj bi porabila za zavarovanje. To se pravi: Država naj bi dala štiri milione na leto za stare delavce, obrtnike in kmete. Svota je naravnost smešno nizka, kajti če se hoče zavarovati vse omenjene sloje, ne zadostuje niti desetkrat večji znesek na leto za količaj dostojno preskrbo. Na ta način torej ne pojde in pri tem vprašanju bodo morale stranke pokazati svojo pravo barvo.

Na dnevni red pa morajo priti tudi splošno kulturne zadeve, naj je to že vseh vladi, ali pa ne. Zlasti je reforma zakona tako pereča, da se je ne bo moglo več potlačiti. Že v zadnjem parlamentu se je vlada komaj rešila tega zanjo kočljivega vprašanja. V sedanjem pa ne bode izhoda. In tedaj bode moral pokazati liberalizem, ali zna še varovati svoje lastne ideale ali ne.

Znamenje iz Rima.

Sveta rimska inkvizicija še živi. Najde se včasih dobrijane, ki mislijo, da gre čas tudi v Vatikanu naprej in da živi katoliška cerkev s svojo dobo. Ker se ne sežiga več «krivovercev», menijo, da veje Vatikanu svobodnejši zrak. Takim optimistom mora sveta inkvizicija včasih povedati, da se motijo. Vatikan ne popušča in ne dovoljuje popuščanja.

Sveta rimska in občna inkvizicija je izdala nov «silabus», seznam naukov, ki jih imenuje krive. Od vseh katoličanov zahteva, da morajo smatrati one nauke za strup, ki ubija vero. Slepo morajo verovati vse, kar pride iz Rima, greh je vsako razmišljanje in raziskovanje. Ako pravi papež: «To je od Boga,» tedaj mora katoličan verjeti, da je od Boga, pa če bi tudi lahko s prsti dotikal, da je pomotno.

Novi silabus je namenjen «katoliškim modernistom». Na Nemškem in Francoskem, v Belgiji in na Češkem so skušali razni katoliški teologi najti pot, po kateri bi se prišlo do sprave med katolicizmom in znanostjo. Čutili so in izpoznavali so, da je med vero in med mnogimi cerkvenimi nauki nasprotje, ki ga ni mogoče izravnavati. Razumeli so pa tudi, da je ta položaj škodljiv cerkvi, ki samo trdi, dočim znanost dokazuje. V trdovratnosti rimskega katolicizma glede svojih dogem so zaslutili nevarnost; ako se dokaže cerkvenim naukom zmoto v nekaterih rečeh, se utegne zgoditi, da pade še vera v marsikaj drugega. To nevarnost so hoteli

odpraviti ali vsaj zmanjšati; kakor je zapustila cerkev v preteklosti še marsikatero stališče, tako naj bi se tudi sedaj prilagodila duhu svojega časa, da ne bi bila na vseh potih v navskrižju z znanostjo.

Katoliški «modernizem» je našel precej pristašev, ki mu seveda niso sledili vsi iz enakih nagibov, kakor tudi ni katoliška «moderna» v vseh krajih in vseh rečeh enaka. Med mlajšimi duhovniki jih je mnogo, ki žele te reformacije v zunanjih rečeh; dovolilo naj bi se jim nositi brado, oblačiti v privatnem življenju civilno obleko i. t. d. Nekoliko višja je že zahteva, naj se odpravi celibat. Na to stran gredo tudi različne administrativne reforme, svobodna volitev višjih cerkvenih dostojanstvenikov i. t. d. Močno se razširja to gibanje na Češkem, kjer je bilo tudi precej organizirano.

Od tega stremljenja se pa bistveno razlikuje modernizem nekaterih katoliških teologov, kateremu so razne dogme na poti. Oni zahtevajo pravico, da smejo preiskovati tudi cerkvene nauke, sveto pismo, evangelije i. t. d. svobodno in brez preumevanja. Pri takem preiskovanju prihajajo seveda do zaključkov, ki se ne skladajo z dogmami, a zdi se jim pač bolj koristno, da izginejo nekatere dogme, nego da pride celotna vera v nevarnost.

Vatikan pa stoji na drugem stališču. On smatra ljudstvo še vedno za slepo poslušno maso, ki sama ne misli, ampak veruje, karkoli se ji zapove, naj je logično ali ne, po pravilu: Credo, quia absurdum est.

Kaj poreko modernisti novemu silabu, je njih stvar. Lahko se uklonijo vsi, kar sicer ni verjetno. A za razvoj človeškega duha je to malega pomena. Ljudsko mišljenje že davno ni tako odvisno od ukazov iz Rima, kakor je bilo nekdaj in gospodarski razvoj čim dalje bolj slabša ta odvisnost. Vatikan pa, ki noče popustiti malega prsta, škodnje najbolj samemu sebi, ker bode moral tem gotovjše popustiti celo roko. V popolno neznanje, ki je predpogoj slepe vere, se ne potlači ljudstva nikdar več. Čim trdovratneje bode tajil Rim, kar vidi vsako zdravo oko, tem prej uniči tudi tisto vero, katero bi lahko ohranil.

Koristen pa je vendar razglas novega silaba. Polovičarja razvidijo iz njega lahko, da zanje ni prostora; ali morajo popolnoma ukloniti tilnik pod rimski jarem, ali pa se ga rešiti popolnoma.

Dopisi.

Iz Gorice. V petek, dne 12. t. m., je bil v Gorjupovi restavraciji velik shod železničarjev kot predzadnji pred dunajskim shodom, na katerem se sklene ultimatum južni železnici. Bil je ta shod v Gorici lepa manifestacija železničarjev vseh kategorij. Od najvišjega uradnika pa do najnižjega dn.narja železniskega si videl tukaj vse v bratski složnosti. Vsi smo prišli dati odduska svojim čutom, prišli pa smo solidarno, ker le v solidarnosti kaj dosežemo.

Postajenačelnik juž. želez. v Gorici g. inšpektor Kropsch je pozdravil navzoče in otvoril shod. Predsedstvo se je konstituiralo iz sledečih: Prožni mojster Deretto predsednik, g. inšpektor Kropsch in Leban podpredsednika, g. Lavrič in Klede zapisnikarja. Pozdravi so prišli od «Društva pisarniških odpravnikov» v Gradcu, od dr. Weisnerja na Dunaju in od «Zveze socialno-demokratskih poslancev» na Dunaju. V imenu uradniškega društva govoril je g. Nikolič z Dunaja. Orisal je v krepkih besedah izkoriščanje uslužbencev južne železnice. Oblikujejo nam zlate gradove, a nam ne dajo nič. Draginja velika, plača pa nična; ako bi hoteli imeti plačo paralelno z draginjo in z drugimi uslužbenci, morali bi imeti desetkrat večjo plačo. Proti temu izkoriščanju je edina pot združenje vseh uslužbencev, koalicija vseh železniških društev. Železnica je dandanes velik kulturni faktor, ki se ga le premalo upošteva. Ako se uslužbenci ustavijo delati, imelo bi to dalekosežne posledice. Ako ima železnica denar za lokomotive, za proge, za mrtev material, mora imeti tudi za živi material, ker brez živega materiala ne funkcionira nič. Zato predložimo želez. upravi memorandum, v katerem zahtevamo v smislu koalicije vseh uslužbencev, kar potrebujemo. Zadnjikrat stopamo pred upravo z memorandum — zadnjikrat naj gledajo oni, kaj odgovorijo. Mi gledamo z mirno dušo napram vsemu. Sodr. Dušek opiše na to težkoče pri ustanovitvi koalicije, oriše interese uslužbencev, omenja pasivno rezistenco, opominja navzoče, naj se pogumno postavijo v boj proti izsesovalcem, apelira na dolžnosti vseh uslužbencev v tem eksistencnem boju. Na to je govoril slovensko soodr. Kopac nekako takole: Železničar ne prosí več, zdaj zahteva. Delavec gre v boj z uradnikom. Železnica naj izpolni, kar obljublja v cirkularju od 1. julija; obljubam ne verujemo. Slisali smo, da bo subdirektor Böhm v Trstu demisijoniral, ako ne izpolni uprava naših želja. Kaj koristi

demisijoniranje, denar, naš denar hočemo! Delavec naj ima uradnika za svojega prijatelja, sotrpina in sobojevnika. Resumiral je izvajanja predgovornikov v slovenskem jeziku in pozivljaj kakor predgovornika vse slovenske uslužbenke k solidarnosti.

Govornikov izvajanja je raztolmačil v italijanskem jeziku laskim delavcem g. Klede, uradnik v Krminu.

Ob silnem navdušenju je bila sprejeta soglasno sledeča resolucija:

«Zborujoči uslužbenci, uradniki in delavci južne železnice, brez razlike službenih oddelkov in politične struje stopajo v eno bojovno četo v dosego gospodarskih in pravnih zahtev. Današnji shod pozivlja vse državne poslance, da se zavzamejo za končno zakonito uravnanje službenih razmer za vse avstrijske železnice. Centralnim vodstvom združenih organizacij izjavi shod popolno zaupanje in jim kliče:

Pripravljeni smo, ramo ob rami se bojevati za našo pravično stvar, za človeško ravnanje in zadostno odškodnino. V tem boju hočemo zmagati ali pasti.»

Shod je trajal ob velikem navdušenju in v polnem redu čez dve uri; končal je ob 10¹/₂ uri.

Domače stvari.

Uslužbeni v ljubljanskih gostilnah in kavarinah so sklenili, predložiti svojim gospodarjem neke zahteve, tičeče se plačilnih razmer, delavnega časa, stanovanja i. t. d. O razmerah, v katerih živi ta delavska kategorija, ima javnost dosti nejasne pojme. Ker se primeri tuintam, da prevzame kak bivši natak sam gostilniško obrt, se navadno misli, da imajo taki uslužbeni ključ do zlatih virov. Ali posamezni slučaj niso prav nič tipični; ogromna večina natakarjev je do skrajnosti izkoriščana in o urejenih razmerah se pri tem sloju sploh ne more govoriti. S plačo je stvar kuriozna. Velik del natakarjev, zlasti takih, ki imajo račune, (vrhni natakarji, markerji) ne dobe plače od gospodarja, temveč so odvisni od napojnine, ki jo dajejo gostje. Ta «diskrecija» ima seveda značaj daru; gost da, kolikor hoče in če ne da ničesar, ga tudi ne more nihče siliti na to. Prijetnih občutkov ravno ne vzbuja tako življenje od milosti; ta zaslužek je seveda tudi zelo negotov in neenak ter je pogostoma odvisen od okolnosti, na katere ne more natakar prav nič uplivati. Tudi občinstvo bi imelo pravico, pečati se z vprašanjem, ali je prav, da zvale gostilničarji in kavarinarji plačo, ki bi jo morali dajati svojim uslužbencem, gostom na pleča. Drugi natakarji dobivajo po par kron plače, pač v takih zneskih, da ne more živ krst živeti s takimi dohodki; ali zato se pravi uslužbencu, kadar se ga sprejme: Prodajali bodete smotke. Gospodar smatra to prodajo za odškodnino, ali finančna uprava strogo prepoveduje, prodajati smotke za drugo ceno nego v trafiki, torej je ta zaslužek zelo problematičen. Delavni čas v gostilnah in kavarinah je takorekoč neomejen. Nič nenavadnega ni, da se vidi natakarja, ki je ob dveh ponoči klical: «Polijska ura!», zjutraj na vse zgodaj zopet v službi, če se pride na zajutrak. Ali malokomu pride na misel, da bi vprašal, kdaj ti ljudje pač počivajo. In navadno tudi gospodarji ne vprašajo tega. Stanovanje imajo mnogi natakarji pri gospodarjih. Ali pogostoma je vsak «masenkvarter» idealno prenočišče v primeri s takimi «stanovanji». Ta seznam bi se lahko še precej podaljšalo. Za danes zadostuje, če pribijemo, da so razmere teh uslužbencev naravnost predpotopne. Čuditi se je, da so jih toliko časa prenašali. Zahteve, ki jih sedaj predlagajo gospodarjem, so vseskozi opravičene in bilo bi le želeli, da jih podjetniki izpolnijo brez prerokanja. To bi bilo tudi v interesu občinstva, ki zahaja v gostilne in kavarne. Med uslužbenci je sedaj opaziti popolno solidarnost. Ali iz razmer, ki so jih prisilili, da se potegnajo za svoje pravice, naj bi se naučili, da veljajo zanje enaki gospodarski zakoni, kakor za vse delavce in da si morajo, ako hočejo doseči trajne uspehe, ustvariti čvrsto organizacijo ravno tako, kakor drugi delavci. Tudi v drugih mestih so natakarji dolgo mislili, da nimajo delavskih potreb, a beda jih je končno vendar prisilila, da so se organizirali po proletarskih vzorih. Kar pa velja v tem oziru za Dunaj, Prago, Trst i. t. d., velja tudi za Ljubljano.

Mizarska stavka v Ljubljani se nadaljuje. To je pripisati edino nerazumni trdoglavosti podjetnikov, ki slušajo kakor slepi povelja ravnatelja stavbinske družbe gospoda Pämmerja. Splošna stavka traja sedaj že pet tednov in to je dovolj časa, da bi se bili podjetniki lahko prepričali, da jim zavlačenje ne more prav nič pomagati. Priznati morajo pač sami, da so zahteve pomočnikov skromne. Povprečni zaslužek mizarskega delavca v Ljubljani je 17 kron. Menda je umevno, da se s tem dohodkom dandanes ne more živeti; a pomisliti je treba, da je mnogo pomočnikov, ki ne dosežejo tega povprečnega zaslužka. Ako dosežejo zvišanje, katero so zahtevali, namreč 15 odstotkov, se še ne bo moglo govoriti o bogastvu, ampak le da bodo tedaj delavci nekoliko svobodnejše dihal. Sprico znane ljubljanske draginje je torej ta zahteva vse-skozi opravičena. Devetipol ur dela na dan, ki ga hočejo tudi doseči, je tembolj utemeljeno, ker hočejo delavci, da se podaljša presledek opoldne

na poldrugo uro. Znano je, da stanuje ogromna večina mizarjev izven Ljubljane. Na to so prisiljeni, ker s svojim bornim zaslužkom ne morejo plačevati dragih stanovanj v mestu. Iz delavnic na Vič, na Glince i. t. d. ima pa človek dobre pol ure hoda, tako da je zelo velikemu številu delavcev dandanes sploh nemogoče, kositi doma. Njih žene morajo večinoma delati v tobačni tovarni, da more družina sploh živeti. Ako hoče nositi možu kosilo na delavni prostor, izgubi svoj lastni opoldanski počitek, mož pa seveda tudi nikoli ne dobi toplega kosila. S tem skrajšanjem delavnega časa ne izgube podjetniki ničesar že zaradi tega, ker pride delavec v sedanjih razmerah v takem razpoloženju v delavnico, da rabi skoraj pol ure, preden se prav spravi na delo, dočim bi se ga takoj s polno močjo lotil, ako bi prišel od kosila, ki ga je mirno zavžil in ob katerem se je vsaj nekoliko spočil. Nadalje zahtevajo pomočniki, da se jim da za delo izven delavnice doklado, ki naj znaša v mestu 60 vinarjev, do petih kilometrov krono, nad pet kilometrov pa dve kroni 20 vin. na dan. Pri takem delu pride dvojna potreba v poštev; obleka in čevlji se veliko bolj obrabijo in delavci so odkazani na gostilno.

Ali brez obzira na opravičenost bi delodajalci storili prav, ako bi zadostili delavskim zahtevam. Danes je namreč že jasno, da ne bodo mogli premagati pomočnikov, ki so organizirani in uživajo vsled tega moralno in materialno podporo svoje organizacije. Z zavlačanjem ne pridejo mojstri do cilja. V začetku so imeli morda upanje, da dobé zadostno število stavkokazov, ali lov na nje se je popolnoma ponesrečil. Z oddajanjem dela v druge delavnice tudi ni nič. Kakšne namene ima gospod Pammer, nam sicer ni znano, ali gotovo je, da ne pridejo drugi podjetniki do dobrega cilja, če mu slede čez drn in strn. Nemogoče ni, da imajo tudi tukaj nekateri večji podjetniki pred očmi politika, ki je za manjše ne le škodljiva, temveč včasih naravnost uničevalna. Ako že vedo, da ne premagajo delavcev, mislijo, da oslabé male mojstre tembolj, čim dalje traja stavka in tako se hočejo morda iznebiti neprijetne konkurence ter monopolizirati celo obrt. Te nakane bi se jim temeljito izjalovile, ako bi se drugi podjetniki rešili oblastnega vodstva gospoda Pammerja, ki bi nazadnje lahko sam ostal osamljen. Doslej so pač še popolnoma pod njegovim uplivom in temu je pripisati, da so se zadnje obravnave v soboto in v ponedeljek enostavno razbile. Ne le, da so gospodje delali koncesije, ki so bile naravnost smešne, temveč so hoteli iz stavke iztlačiti še poseben profit zase. Devetinpoltiurni delavni čas naj bi obveljal šele prihodnje leto; plače bi zvišali letos za pet, prihodnje leto zopet za pet, čez dve leti pa za — 2½ odstotkov! Za delo v mestu ne bi dali nič doklad, a Šiško, Barje in novi Udmat naj bi se smatralo za mesto! Torej kakor da bi se rogali delavcem! Gospod Pammer pa bi rad pripeljal delavcem še klofuto s tem, da bi lahko pometal tiste pomočnike, ki mu ne ugajajo (čitaj »hecarje«), meni nič tebi nič na cesto. In za vse te dobrote naj bi se pomočniki zavezali, da sprejmejo — vpeljavo akordnega dela! Gospodje so pač pozabili, da je agresivnost v sedanjem položaju popolnoma neumestna. Seveda niso mogli storiti zaupniki, med katerimi je bil tudi predsednik zveze lesnih delavcev, sodrug Mrkvička z Dunaja, nič drugega, kakor prekiniti taka pogajanja.

Ze v nedeljo je bil ljudski shod v areni »Narodnega Doma«, kjer so sodr. Tokan, Mrkvička in Kristan pojasnili položaj in omenili, da so med podjetniki in delavci pogajanja. V tork pa je bil pri »Levu« mizarški shod, na katerem so zaupniki poročali o pogajanju. Delavci so soglasno odobrili njih ravnanje in sklenili, da vstrajajo neomajno v stavki do konca.

Ali zadeva mizaraka stavka Ljubljano? Boj, ki je vsiljen ljubljanskim mizarim pomočnikom za skromno zboljšanje njih razmer, je takega značaja, da presega njegov pomen oziroma krog lesnih delavcev in bi se morali zanj zanimati najširši krogi mesta, pa tudi zastopstvo občine. »Slovenski Narod« sicer pravi, da je to naloga obrtnega nadzornistva; pozabil je pa, da se ne gre samo za interese prizadetih mojstrov in pomočnikov. Lesna industrija je za Ljubljano zelo važna in nikomur ne more biti vseeno, ali uspeva v našem industrialno itak zelo zaostalem mestu vsaj, kar imamo, ali pa hira in gineva še to. Najvažnejša dosedanja posledica stavke je ta, da je tretjina mizarških pomočnikov že zapustila Ljubljano; ako ne bode kmalu konca stavke, odpotuje jih še več. Mnogo jih je odšlo v Ameriko, odkoder se pač ne vrnejo takoj; drugi so odšli na kontinent v oddaljene kraje. Vsekakor so bili tudi to konsumentje; kar so zaslužili, so porabili v mestu ali bližnji okolici. Nasim obrtnikom, zlasti malim, tudi ne more biti vseeno, ali zapusti toliko in toliko odjemalcev njih blaga Ljubljano. To izseljevanje pa utegne postati najbolj kritično za mizarako obrt, ki ne more uspevati brez delavcev. Prav sedanja konjunktura je taka, da se ne stresa mizarjev kar s hruške in če bi vsled tega opešalo ljubljansko mizarstvo, kar ne prav lahko zgodi, bi bil to pravi udarec za mesto. Zadeva je torej vendar taka, da bi se imeli zanimati zanjo še nekateri faktorji razven obrtnega nadzornistva.

Hudo jezo ima »Slovenec«, ker se udeležijo letošnjega kongresa svobodomiselnih v Pragi prvič

tudi Slovenci. Te kongrese prireja vsesvetovno društvo »Svobodna misel« (Libre Pensé), v katerem imajo nekaj časa sem tudi Slovenci svojo sekcijo. Ne da bi pričakovali od te organizacije več, nego morejo storiti idealisti v sedanji kapitalistično meščanski družbi, ji pripisujemo vendar dosti veliko teoretično važnost. Za razvoj svobodnega mišljenja stori lahko marsikaj in da se je našlo tudi med Slovenci nekaj ljudi, ki imajo dovolj poguma, postaviti se javno na stališče umske svobode, je tem prijetneje izvedeti v času, ko se trdi »stari stebri liberalizma« udajajo klerikalizmu in mu delajo kotav. »Slovenec« bi rad osmešil vsak svobodni pojav, ali njegovemu smislu se preveč pozna jeza in že to je dobro znamenje. Neumno pa je, če se zaganja v osebe, ki imajo dobro voljo, koristiti ljudstvu na polju svobodne izobrazbe. Če so Gostinčarji dobri za državni zbor, tudi ni treba, da bi bili delavci za svobodno misel sami grajščaki in hofrati. Še bolje je, če ni preveč takih poleg. Na škofa Jegliča ali Šuštersiča se na kongresu itak ne bode reflektiralo in tudi Hribar lahko ostane doma, da se more bolje pripraviti za prihodnji katoliški shod. Nasi liberalci bi bili popolnoma odveč na kongresu, ki ga otvori profesor Krejči in ki ima na dnevnem redu točke kakor svobodna sola, ločitev cerkve od države, mrtva roka, patriotizem in svobodna misel i. t. d.

Iz krogov notarskih uradnikov ljubljanskih se nam piše: Sobotni »Slovenski Narod« prinesel je notico, da gg. notarji ne morejo dati nedeljskega počitka, češ, da je kompetenten za upeljavo istega edinole notarski kolegij, katerega pa sedaj, ko je večina g. notarjev na počitnicah, ni moči sklicati. To je jalov in smešen izgovor! Če hočem ob nedeljah imeti zaprto svojo pisarno, naj bi v to potreboval dovoljenja notarskega kolegija? Pojdite se solit! Notarjem je torej pač na prosto voljo dano, imeti svoje pisarne zaprte ali ne. Če uvidijo toraj to socialno potrebo za svoje uradnike, jim pač ni treba čakati zborovanja notarskega kolegija. Čuditi se moramo radi tega onemu notarju, ki se hodi v uradništvo »Slovenskega Naroda« pritoževati, da ta priobčuje novice, kakršna je bila zadnja, meneč, da je tudi on delničar »Narodne tiskarne« in da ne trpi, da bi se priobčevalne take in enake novice še nadalje. Temu gospodu povemu, da imamo dovolj slovenskih časnikov na razpolago, kateri nam bodo rade volje odprli svoje predale, da končno pridemo na dan z imeni in povemo javnosti, da se tudi med notarji nahajajo ljudje, ki se vsakemu socialnemu pojavu svojega uradništva protivijo. Apeliramo toraj še enkrat ne le na ljubljanske, temveč na vse notarje, da takoj uvedejo v svojih pisarnah popolen nedeljski počitek ter da ne čakajo časa, ko jih bode v to primoral dotični zakon. Kar nam gre po božjih in človeških postavah, tega si tudi ne damo odyzeti.

Ljubljana. Uslužbenci c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice ter c. kr. poštah in brzogajnih uradov v Ljubljani prirede v nedeljo 4. avgusta t. l. na restavracijskem vrtu »pri Levu« na Mariji Tereziji cesti v korist ustanovljenega pogrebnege društva veliko vrtno veselico. — Začetek ob 4. uri popoldne. — Vstopnina 40 vin. za osebo. Otroci prosti. — Veselica se vrši v slučaju neugodnega vremena v salonu.

Splošno izobraževalno, podporno in pravovarstveno društvo v Zürichu se je 26. julija ustanovilo. Pravila so se že podala c. kr. deželni vladi; izvolil se je tudi provizorični odbor. Na ustanovnem shodu je poročal sodr. Anton Kristan iz Idrije.

Trst. Delavska zavarovalnica proti nezgodam v Trstu se preseli dne 5. avgusta t. l. v Via Valdirivo 40.

Iz stranke.

Deželna konferenca strokovnih in izobraževalnih delavskih organizacij za Kranjsko.

Zaupnik strokovnih organizacij za Kranjsko predlaga: dne 25. avgusta 1907 bodi v Ljubljani deželna konferenca strokovnih in izobraževalnih delavskih organizacij za Kranjsko. Dnevni red: 1.) Strokovna in izobraževalna društva, oziroma dež.

zveza istih; 2.) Strokovno tajništvo; 3.) Časopisje; 4.) Strokovni kongres avstrijskih strokovnih organizacij; 5.) Slučajnosti.

Predloge sprejema in daje pojasnila I. Mlinar, Ljubljana, Krakovski nasip 16. —

Natančneje prihodnjič.

Ljubljansku okrajna konferenca, ki je bila napovedana za nedeljo 28. julija, je bila preložena in bode v nedeljo 4. avgusta v salonu hotela »Ilirija«. Udeleženci so naprošeni, da pridejo po vabila že prej v upravnistvo »Rdečega Prapora«, Jurčičev trg stev. 3. Začetek konference je ob 9. dopoldne. Okrajna organizacija pričakuje obilno udeležbo.

Umetnost in književnost.

»Socializem«. V založbi časopisa »Naprej« v Idriji izide te dni poučna brošura »Socializem«, na katero opozarjamo vse sodruge. Izvod bo veljal 20 vin. Brošuro se naroči lahko tudi v našem upravnistvu.

Raznoterosti.

Pravi avstrijski pojav je stavka — policistov. Izbruhnila je v Novem Sadu v Galiciji in se je razvila tako, da oblegajo policijsko kasarno orožniki in vojaki kakor sovražno trdnjavo. Kakor dogodek sam po sebi, je pa tudi zanimiv povod stavke. Policisti namreč zahtevajo, naj se jim izpolni obljube, ki se jim jih je storilo ob zadnjih državnoborskih volitvah. Marsikomu se bode čudno zdelo, kako in zakaj se more ravno ob volitvah kaj posebnega obljubovati policistom. Ali kdor pozna galiske in še nekatere druge navade, zasluži najbrže, da so morali policisti pomagati — slepariti! Sedaj, ko so sami opeharjeni, pripovedujejo, kako je bilo. Eden izmed njih je n. pr. zaklical skozi okno, da je sam v raznih oblekah stiral desetkrat glasoval! Ker se stavkujoči policisti niso takoj udali, so poslali najprej žandarje nad nje, ki pa niso opravili nič drugega, nego da so ranili dva policista. Pred kasarno se je zbralo ogromno število ljudstva, katero so vojaki in orožniki prepodili, potem so se pa utaborili pred kasarno, da izstradajo stavkujoče in jih tako prisilijo, da bi se udali.

Železničarke in druge delavne žene, pozor!

V četrtek, 8. t. m., ob 8. zvečer

bode

v vrtu in v areni
»Narodnega Doma«

velik

SHOD DELAVNIH ŽENA.

Dnevni red:-

Položaj delavstva in njega zahteve.

Poročevalci z Dunaja, Idrije
in Ljubljane.

Za stavkujoče mizarje v Ljubljani so darovali: Oblak Mihail 1 K, Gašpari Anton 1 K, Wehar Matija 1 K, Laznik Jakob 1 K, delavstvo tverke Buson 4 K 60 vin., g. Polšak, gostilničar 10 K, Krove 40 vin., Bisjak 2 K, g. Korošec, gostilničar 5 K, g. Pirnat, gostilničar 2 K, neimenovan 40 vin., tiskarji nabrali 28 K 30 vin. delavstvo tverke Rojina 4 K 60 vin., delavstvo tverke Primožič 5 K 10 vin., delavstvo tverke Petrin 6 K; skupaj 72 K 40 vin. Izkaz od zadnjega tedna 259 kron 26 vin., skupaj 381 kron 66 vin.

Svarilo!

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte pri trgovcu kar na kratko Zavitek ali Zaboječek »Cikorijski«, temveč določeno Znamko:

— Franck

da imate zagotovilo za vedno jednako in najboljšo kakovost. — Pazite pri tem na te varstvene znamke in podpis, kajti našo zamotanje se v enakih barvah, papirju in z podobnim natisom ponareja.



Varstvena znamka. Varstvena znamka. Varstvena znamka.

Henrik Franck sinovi

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

v Ljubljani

Telefon št. 163.

priporoča svoje

izborna pivo v sodeih in steklenicah.

Telefon št. 187.

ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.

Telefon št. 187.

26-7

Listek.

Hans Kirchsteiger:

Pod spovednim pečatom.

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil E. Kristan.

Dalje.

Duhovniki, ki so spremljali škofa, so morali medtem čakati pred vrati parka; samo gospod župnik je smel vstopiti z njim.

Gospod sodni svetnik se je čutil s škofovim obiskom tako počaščenega, da je spremil prečastitega s klobukom v roki na čitalniški shod, kjer se je dal zapisati za člana in je obljubil nad vse patriotičnemu društvu, da ga bo podpiral z vsemi močmi.

Škof je le predobro vedel, da je pokazal ta mož, ko je bil še mlad sodni pristav, njegovemu predhodniku osle; tem srečnejši je bil sedaj, da je tako srečno izpreobrnil nekdanjega sovražnika cerkve.

S škofovim obiskom je dobila katoliška politična čitalnica, katere stari župnik nič kaj ni maral, čvrsta tla. Škof pa je storil še več za tako izvrsten zavod klerikalne stranke; še enkrat se je oglasil za besedo in je dokazoval, da je dober domoljub tudi dober katoličan.

Tudi to pot je govoril dalje nego uro o sovražnikih cerkve in države tako resno in goreče, da so bile gotovo za mnogo let zajamčene dobre volitve. Na koncu je prav debelo hvalil častitega utemeljitelja tako lepega društva. Zaključil je, povdarjaje svoje prepričanje, da bo tako zvest sin cerkve ravno tako pospeševal blagor cele občine, kakor skrbi njegov vredni sin za dušni blagor Gospojinčanov.

Za škofom so še nekateri duhovniki navdušeno govorili o preganjanju cerkvi, zlasti o njeni veliki revščini, vsled katere ni prečastitemu gospodu škofu mogoče, da bi tako izvrševal svoje pastirstvo, kakor bi, od svetega duha navdahnjen, rad.

Govori so bili tem bolj navdušeni, ker jih je narekovala želja, da bi dobili govorniki kmalu tako dobre župnije, kakor gospod Gros.

Solnce se je že smehljaje skrilo za gorami; luč današnjega slavnostnega dneva, prečastiti škof, je pogledal na uro in opazil, da ne sme več svetiti, ako noče zamuditi zadnjega vlaka. Tega pa ni smel, ker je imel drugi dan v svoji palači tedensko konzistorialno sejo.

S častnim spremstvom se je vrnil v župnišče, kjer je sam večerjal. Samo župnik je stal ponižno poleg njega. A tudi čas, kadar je, zna moder mož porabiti s primerimi pogovori za blagor cerkve. Zadnje pomenkovanje z župnikom je bilo podobno sodbi vrhovnega zapovednika po velikem manevru. Skoraj vse, kar je videl prečastiti v Gospojni, je bilo hvale vredno, najbolj pa gorečnost novega pastirja, ki je storil

toliko dobrega, še preden je bil župnik, tako da ni zapustil slabi primer prejšnjega ne vrednega župnika nobenega škodljivega sledu.

Samo eno zlo, katerega je bil kriv Hercog, se je še opazalo: Mnogoštevilni tujci so bili še v Gospojni. Njegov trud, da bi napravil iz lepe gorske vasi prijetno in prebivalcem koristonosno letovišče, je privabil tudi letos obilo gostov v krasni kraj.

Ali tudi to se mora izpremeniti pri novem župniku. Samo med gorami je ostala vera še čista, tujci, ki prihajajo, pa prinašajo strup iz mesta seboj. Župniku, kakršen je Gros, se mora s previdnostjo in odločnostjo posrečiti, da odpravi tuje vsiljivce iz pristnega področja svete cerkve.

Župnik je zatrjeval, da je hotel to, odkar je prišel za dušebrižnika v Gospojno. Tujci so mu bili v vsakem oziru na poti. Napram božjemu namestniku so kazali premalo spoštovanja; pred svojimi gosti se obotavljajo še kmetje, da bi poljubili prečastitemu roko. Ako ne gredo letoviščarji v cerkev, so itak brezbožci in brezverci; če pa gredo, so mu tembolj neprijetni, ker je izpoznal, da ne poslušajo njegovih pridig tako slepo verno, kakor zahteva od svojih kmetov. Ako ima politično pridigo, ne more govoriti tako svobodno, kakor bi rad govoril, če vidi naenkrat nekoliko tujcev v cerkvi.

Škof se je torej tudi v tej stvari lahko popolnoma zanašal na svojega ljubega duhovnega svetovalca.

Za tujci so prišli učitelji na vrsto. Tudi glede njih je moral novi župnik popraviti napako starega, ki je bil prijatelj učiteljev.

„Duhovniki ne smemo nikoli pozabiti,“ je dejal škof poučevaje, „da je šola vedno dete naše matere, svete cerkve in da ostane to, tudi ko nam je brezverska država ugrabila to dete ter ga privezala nase z zakoni, ki jih imenuje sveti oče ostudne. Čeravno oropani in preganjani, smo in ostanemo od Boga postavljeni gospodarji nad šolo in nad učitelji. Naj hodijo še tako ošabno mimo nas, vendar so učitelji naši podložni. Duhovnik je izdajalec cerkve, ako se ne bojuje proti novodobni šoli in njenim učiteljem, temveč se celo ponižuje z njih prijateljstvom.“

Tudi glede boja proti novodobni šoli je škof lahko zaupal župniku in upal, da kmalu prične v Gospojni ta prepir za slavo cerkve in da konča z župnikovo zmago.

Po tem razgovoru in pouku je imel župnik le še važno dolžnost, zahvaliti se za veliko nezasluženo čast, ki mu jo je izkazal prečastiti. Storil je to s skrbno naučenim in iz srca prihajajočim govorom, polnim laskajoče hvale neskončno ljubljenega duhovnega očeta in gospoda.

Dalje prih.



Vsaka ponaredba in ponatis je kaznjivo.

Edino pravi

Thierryev balzam

Iz zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 52-24

Thierryev centifolijino mazilo

proti vsem, se tako starim ranam, vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-60. Razposilja se le proti povzeli ali za naprej poslani denar.

Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdaj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.

POZOR!

POZOR!

Za K 2'50

dobi vsak krasno remontoir pežno uro, „Gloria“-srebro, sistem Roskopf patent, anker kolesje, 30 ur idoeča za kar se 2 leti jamči, z



lepo pozlačeno, Pancer verižico, samo za K 2'50 3 komadi z verižicami K 7.— Razposilja po povzeli tovar. zaloga švicarskih ur 24-8

S. Urbach, Krakov, št. 69.

KAVARNA

„Unione“ preje „Tedesco“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.



Potniki v Ameriko! Materijalno dobro, po ceni in razpoložljivosti potovati naj se obrnejo na Simona Šmetetka v Ljubljani Kolodvorske ulice 20. Škafovski Pojasniti dajo se brezplačno.

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

Ustanovljeno leta 1855.

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izborna pivo v sodeih in steklenicah.

Številka telefona 210.